

Četrtek, 2. aprila 2009

**Boljše šole: agenda za evropsko sodelovanje**

P6\_TA(2009)0217

**Resolucija Evropskega parlamenta z dne 2. aprila 2009 o boljših šolah: agenda za evropsko sodelovanje (2008/2329(INI))**

(2010/C 137 E/09)

*Evropski parlament,*

- ob upoštevanju členov 149 in 150 Pogodbe ES o izobraževanju, poklicnem usposabljanju in mladini,
- ob upoštevanju člena 14 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah o pravici do izobraževanja,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 3. julija 2008 z naslovom „Krepitev kompetenc za 21. stoletje: agenda za evropsko sodelovanje v šolstvu“ (KOM(2008)0425),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 16. decembra 2008 z naslovom „Posodobljen strateški okvir za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju“ (KOM(2008)0865),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 12. novembra 2007 z naslovom „Vseživljenjsko učenje za znanje, ustvarjalnost in inovacije – Osnutek skupnega poročila za leto 2008 Sveta in Komisije o napredku pri izvajanju delovnega programa Izobraževanje in usposabljanje 2010“ (KOM(2007)0703),
- ob upoštevanju desetletnega delovnega programa Izobraževanje in usposabljanje 2010 <sup>(1)</sup> in naknadno objavljenih skupnih vmesnih poročil o napredku pri njegovem izvajanju,
- ob upoštevanju Sklepa št. 1720/2006/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. novembra 2006 o uvedbi akcijskega programa na področju vseživljenjskega učenja <sup>(2)</sup>,
- ob upoštevanju Priporočila 2006/962/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje <sup>(3)</sup>,
- ob upoštevanju sklepov predsedstva Evropskega Sveta z dne 13. in 14. marca 2008, zlasti dela o „vlaganju v ljudi in posodabljanju trga dela“,
- ob upoštevanju resolucije Sveta z dne 15. novembra 2007 o izobraževanju in usposabljanju kot ključnih gibalnih lizbonske strategije <sup>(4)</sup>,
- ob upoštevanju poročila Mednarodne komisije o izobraževanju za 21. stoletje za Unesco,
- ob upoštevanju sklepov Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, z dne 21. novembra 2008 – Pripraviti mlade na 21. stoletje: agenda za evropsko sodelovanje v šolstvu <sup>(5)</sup>,

<sup>(1)</sup> UL C 142, 14.6.2002, str. 1.<sup>(2)</sup> UL L 327, 24.11.2006, str. 45.<sup>(3)</sup> UL L 394, 30.12.06, str. 10.<sup>(4)</sup> UL C 300, 12.12.2007, str. 1.<sup>(5)</sup> UL C 319, 13.12.2008, str. 20.

**Četrtek, 2. aprila 2009**

- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 26. februarja 2004 o vlogi šol in šolske izobrazbe pri izboljšanju javnega dostopa do kulture <sup>(1)</sup>,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 8. septembra 2005 o možnostih za razvoj sistema evropskih šol <sup>(2)</sup>,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 27. septembra 2007 o učinkovitosti in pravičnosti v evropskih sistemih izobraževanja in usposabljanja <sup>(3)</sup>,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 13. novembra 2007 o vlogi športa v izobraževanju <sup>(4)</sup>,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 23. septembra 2008 o izboljšanju kakovosti izobraževanja učiteljev <sup>(5)</sup>,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 18. decembra 2008 o vseživljenjskem učenju za znanje, ustvarjalnost in inovacije – Izvajanje delovnega programa Izobraževanje in usposabljanje 2010 <sup>(6)</sup>,
  - ob upoštevanju člena 45 svojega Poslovnika,
  - ob upoštevanju poročila Odbora za kulturo in izobraževanje (A6-0124/2009),
- A. ker so države članice odgovorne za organizacijo, vsebino in reformo šolanja; ker so izmenjava informacij in dobre prakse ter sodelovanje pri skupnih izzivih odlična orodja za podporo reformam; ker ima Komisija pomembno vlogo pri olajševanju tega sodelovanja,
- B. ker so vsi nacionalni izobraževalni sistemi zaradi gospodarskih in družbenih sprememb v Evropski uniji, dejavnikov, ki vplivajo na enotni trg, ter novih priložnosti in zahtev globaliziranega gospodarstva, postavljeni pred skupne izzive, zato je sodelovanje na evropski ravni na področju izobraževanja in usposabljanja še toliko bolj nujno,
- C. ker lahko velike razlike v uspešnosti izobraževalnih sistemov v EU povzročijo večje razlike v gospodarskem in socialnem razvoju med državami članicami ter ogrozijo uresničevanje ciljev lizbonske strategije,
- D. ker je treba sprejeti sistematične ukrepe za večjo vlogo izobraževanja v „trikotniku znanja“ (raziskave, inovacije in izobraževanje), ki ga Unija podpira v okviru dolgoročne strategije za prihodnji razvoj, konkurenčnost in socialno kohezijo, ter vključiti izobraževanje med prednostne naloge prihodnjega kroga pogajanj v sklopu lizbonskega procesa,
- E. ker so merila uspešnosti pomembno orodje za spodbujanje novih reform, saj omogočajo ocenitev napredka pri doseganju ustreznih opredeljenih skupnih ciljev,
- F. ker je Svet sprejel tri merila uspešnosti za leto 2010, ki zadevajo šolanje, o zgodnjem opuščanju šolanja, bralni pismenosti in dokončanju srednješolskega izobraževanja; ker je napredek pri uresničevanju teh meril uspešnosti še vedno nezadosten,
- G. ker sta pridobivanje temeljnega znanja in ključnih kompetenc vseh mladih ter izboljšanje ravni izobrazbe bistvena za doseganje ciljev programa lizbonske agende,

<sup>(1)</sup> UL C 98 E, 23.4.2004, str. 179.

<sup>(2)</sup> UL C 193 E, 17.8.06, str. 333.

<sup>(3)</sup> UL C 219 E, 28.8.2008, str. 300.

<sup>(4)</sup> UL C 282 E, 6.11.2008, str. 131.

<sup>(5)</sup> Sprejeta besedila, P6\_TA(2008)0422.

<sup>(6)</sup> Sprejeta besedila, P6\_TA(2008)0625.

Četrtek, 2. aprila 2009

- H. ker stopnja izobrazbe mladine neposredno vpliva na njene poznejše zaposlitvene možnosti, družbeno udejstvovanje, nadaljnje izobraževanje ali usposabljanje ter dohodek,
- I. ker izobraževanje žensk še zlasti vpliva na uspeh pri izobraževanju skupnosti; ker utegne nedokončano ali nezadostno izobraževanje deklet vplivati ne le nanje, temveč se prikrajšanost lahko prenese tudi na prihodnje generacije,
- J. ker nepravilnosti in zgodnje opuščanje šolanja povzročata visoke družbene in gospodarske stroške ter škodujeta socialni koheziji; ker vse oblike segregacije v šolah na splošno nižajo raven nacionalnih izobraževalnih sistemov,
- K. ker se opaža skrb vzbujajoče povečanje nasilja v šolah skupaj z rasizmom in ksenofobijo v šolskem okolju kot posledico dveh poglobitvenih pojavov v izobraževalnih ustanovah – namreč večkulturnosti ter čedalje večje delitve razredov – kar spremlja pomanjkanje ustreznih mehanizmov posredovanja ali pomoči in povezovanja z učenci oziroma dijaki v izobraževalnem sistemu,
- L. ker vključujoči modeli izobraževanja spodbujajo vključevanje prikrajšanih skupin učencev in študentov s posebnimi učnimi potrebami ter povečujejo solidarnost med učenci iz različnih družbenih okolij,
- M. ker dobro razvito predšolsko izobraževanje bistveno prispeva k vključevanju prikrajšanih skupin (na primer otrok iz družin z nizkimi dohodki in otrok manjšin), pri čemer lahko pomaga zvišati splošne ravni znanja in spretnosti, zmanjša neenakosti v izobraževanju ter je bistveno za večjo pravičnost in znižanje stopnje osipa,
- N. ker imajo šole poglobitveno vlogo pri izobraževanju in družbenem življenju otrok, kot tudi njihovem osebnem razvoju, ter pri prenosu znanja, spretnosti in vrednot, potrebnih za vključevanje v demokratično družbo ter aktivno državljanstvo,
- O. ker je v sedanji svetovni finančni in gospodarski krizi vloga izobraževanja ter usposabljanja bistvena za razvoj inovativnih spretnosti in znanja ter zagotavljanje prostega pretoka znanja, kar je najboljši način za oživitev gospodarstva ter utrditev trga delovne sile; vendar poudarja, da glavni namen oblikovanja politike na področju izobraževanja in usposabljanja ni izpolnitev tržnih potreb in meril za zaposljivost, temveč zagotovitev, da učenci in dijaki dosežejo splošno raven znanja v skladu z enotnimi izobraževalnimi merili, s pomočjo katerega se razvijajo v celovite osebnosti,
- P. ker morajo učni načrti ter metode učenja in ocenjevanja vsakemu učencu omogočiti pridobivanje ključnih kompetenc ter razvoj njegovih zmožnosti v celoti; ker so fizično in duševno dobro počutje otrok ter tudi prijetno učno okolje bistveni za pozitivne učne izide,
- Q. ker lahko splošna izobraženost, vključno na področjih, kot so umetnost in glasba, prispeva k večji osebni izpopolnitvi, samozavesti ter razvoju ustvarjalnosti in inovativnega razmišljanja,
- R. ker je treba odhodke za izobraževanje usmeriti predvsem na področja, zaradi katerih je napredek pri uspehu in razvoju učencev največji,
- S. ker se kakovost poučevanja priznava kot najpomembnejši dejavnik v šolskem okolju, ki vpliva na znanje učencev,
- T. ker lahko mobilnost in izmenjave pospešujejo medkulturne, jezikovne, socialne in s tem povezane kompetence, povečujejo spodbudo za učitelje in učence ter pomagajo izboljšati pedagoške sposobnosti učiteljev,

**Četrtek, 2. aprila 2009**

- U. ker so same šole le del skupine akterjev, ki si delijo skupno odgovornost za izobraževanje mladih,
- V. ker je treba v sistemih izobraževanja in usposabljanja vzpostaviti kulturo ocenjevanja, da se zagotovi učinkovit in dolgoročen nadzor nad njihovim razvojem,
- W. ker je Evropski parlament v svoji prej navedeni resoluciji z dne 8. septembra 2005 poudaril, da je treba prenoviti sistem upravljanja evropskih šol, da bi se lahko odzvali na današnje izzive, povezane zlasti s širitvijo in njenimi posledicami,

1. pozdravlja zgoraj navedeno sporočilo Komisije z dne 3. julija 2008 in področja, za katere se predlaga, da bi se na njih osredotočilo sodelovanje v prihodnje;
2. pozdravlja prej navedeno sporočilo Komisije z dne 16. decembra 2008 in v njem predlagane ukrepe;
3. odobrava stališče, da mora biti šolanje osrednja prednostna naloga v naslednjem ciklusu lizbonske strategije;
4. pozdravlja soglasje držav članic, da sodelujejo pri šolanju na ključnih področjih; poziva države članice, naj v celoti izkoristijo to priložnost in se učijo druga od druge;

***Krepitev kompetenc vseh učencev***

5. poziva države članice, naj storijo vse, kar je mogoče, da vsem mladim zagotovijo temeljno znanje, ki je bistveno za nadaljnje učenje, in nadaljujejo prizadevanja za izvajanje Priporočila 2006/962/ES kot tudi prizadevanja za doseganje predhodno določenih meril uspešnosti;
6. je zaskrbljen zaradi sedanjega trenda vedno slabše ravni branja, pisanja ter računanja učencev, ter poziva države članice, naj sprejmejo vse potrebne ukrepe, da bi se te sposobnosti izboljšale;
7. priporoča, da države članice dodatno preučijo strategije za zmanjšanje razlik med spoloma v zvezi s temeljnim znanjem;
8. poziva države članice, naj si še naprej prizadevajo za zmanjšanje števila učencev, ki zgodaj opuščajo šolanje; poudarja, da je treba čim prej opredeliti ogrožene učence, jim zagotoviti dodatno podporo in učno pomoč po pouku ter jih podpirati pri prehodu iz ene šolske stopnje v drugo in zagotoviti prilagojene učne metode tistim, ki jih potrebujejo;
9. ugotavlja, da imajo mladi v Uniji zaskrbljujoče majhno zmožnost koncentracije; zato poziva Komisijo, naj izvede študijo, da bi ugotovila, kaj je največji razlog za pomanjkanje koncentracije pri učencih in dijakih;
10. meni, da morajo šole zagotoviti kakovostno izobraževanje za vse otroke in imeti ambiciozne cilje za vse učence ter hkrati omogočati vrsto učnih možnosti in dodatno podporo za upoštevanje potreb posameznih učencev;
11. zato poziva države članice, naj zagotovijo, da bo njihova izobraževalna politika uravnotežena z vidika enakosti in kakovosti, s poudarkom na ukrepih socialnih olajšav za učence, dijake in študente iz prikrajšanih družin ter prilagajanjem učnega procesa njihovim potrebam, da bi imeli vsi enake možnosti dostopa do izobraževanja;

Četrtek, 2. aprila 2009

12. poziva države članice, naj prikrašanim skupinam omogočijo boljši dostop do poklicnega izobraževanja in univerzitetnega študija v skladu z najvišjimi standardi, tudi s pripravo in oglaševanjem ustreznih štipendijskih shem;
13. zagovarja vključujoče modele izobraževanja, v katerih šolske skupnosti odražajo družbo v smislu raznolikosti, pri čemer se izogibajo vsakemu ločevanju;
14. zato poziva države članice, naj si prizadevajo za popolno odpravo ločevanja romskih otrok po razredih / v ustanovah na osnovnošolski ravni ter nadzorujejo in odpravijo nezakonito dajanje romskih otrok v razrede za otroke z duševnimi motnjami;
15. meni, da je za mlade pomembno, da se v osnovni in srednji šoli ter na univerzi pripravijo na prilagodljivost na spremenljivem trgu dela, saj se lahko zahteve delodajalcev hitro spreminjajo;
16. poziva k posodobitvi in izboljšanju šolskih programov, da bi odražali družbeno, gospodarsko, kulturno in tehnično stvarnost ter bili tesno povezani z industrijskim in poslovnim svetom ter trgom delovne sile;
17. vendar meni, da morajo biti reforme izobraževalnega sistema usmerjene zlasti v popoln in raznolik razvoj posameznika, ohranjanje spoštovanja človekovih pravic in socialne pravičnosti, vseživljenjsko učenje za osebni razvoj in poklicno napredovanje, varstvo okolja ter osebno in družbeno blagostanje; poleg tega v zvezi s tem meni, da je prilagoditev tako pridobljenega znanja zahtevam trga vsekakor prednostna naloga izobraževalnih sistemov, ne pa tudi njihov prvotni in ključni cilj;
18. meni, da si morajo šole prizadevati ne le za izboljšanje zaposlitvenih možnosti, ampak tudi vsem mladim omogočiti razvoj njihovih zmožnosti v celoti, v skladu z njihovimi osebnimi sposobnostmi; poudarja, da je treba ustvariti učno okolje, v katerem bodo lahko mladi pridobivali osnovno znanje o demokraciji, da se bodo lahko dejavno vključevali v civilno družbo;
19. meni, da bi morali vsi otroci že od zgodnjega otroštva imeti možnost učenja glasbenih, umetniških, ročnih, športnih, družbenih in državljskih znanj; zato je trdno prepričan, da morajo biti glasbena, umetnostna in športna vzgoja obvezen del učnega načrta;
20. je prepričan, da bi se morali v skladu s sklepi Evropskega sveta v Barceloni leta 2002 otroci že od zgodnjega otroštva naprej učiti tujih jezikov; pozdravlja predlog o novem merilu uspešnosti, po katerem naj bi se vsaj 80 % učencev v nižjem srednješolskem izobraževanju učilo vsaj dva tuja jezika; poudarja, da se mora poučevanje tujih jezikov nadaljevati v višjem srednješolskem izobraževanju, da bodo mladi pridobili visoko stopnjo znanja jezikov; poziva države članice, naj razmislijo o možnosti zaposlitve več učiteljev jezikov, ki jim je jezik poučevanja materni jezik;
21. poudarja pomen izobraževanja na področju informacijske in komunikacijske tehnologije ter medijske pismenosti; meni, da je treba učence in dijake poučevati o uporabi in delovanju novih sredstev komunikacije ter digitalne tehnologije;
22. ceni prispevek neformalnega izobraževanja k poučevanju mladih o pomembnih vrednotah, ki dopolnjujejo tiste, ki jih pridobivajo v šolah, ter poziva šole, naj tesneje sodelujejo z izvajalci neformalnega izobraževanja, kot so mladinske organizacije;

#### **Kakovostne šole in učitelji**

23. meni, da imajo vsi otroci pravico do kakovostnega izobraževanja, prvi in pomemben korak za zagotovitev te pravice pa bi bila Evropska listina o pravicah učencev;

**Četrtek, 2. aprila 2009**

24. poziva države članice in pristojne regionalne vlade, naj vlagajo v predšolsko izobraževanje, da bi zagotovile visoko kakovost predšolskih ustanov ter ustanov za otroško varstvo z ustrezno usposobljenimi učitelji in vzgojitelji, ter naj zagotovijo, da bodo cenovno dostopne; podpira predlog o novem merilu uspešnosti glede stopnje udeležbe v predšolskem izobraževanju;
25. meni, da mora biti javno šolstvo, ki prispeva k socialni pravičnosti in vključevanju v družbo, še naprej predvsem državno financirano; vendar pozdravlja pobude za razvoj uspešnega sodelovanja z zasebnim sektorjem in preučevanje novih možnosti za dopolnilno financiranje;
26. meni, da je treba nameniti dodatno podporo javnim izobraževalnim ustanovam v slabšem finančnem položaju, zlasti tistim, ki se nahajajo v revnejših regijah EU;
27. meni, da je kakovostno učno okolje, ki nudi sodobno infrastrukturo, opremo in tehnologijo, pogoj za zagotavljanje kakovostnega izobraževanja v šolah;
28. meni, da sta za kakovost izobraževanja in njegov uspeh potrebna tudi zahteven in strog program ter redno ocenjevanje učencev, ki so tako sami odgovorni za svoj uspeh;
29. poziva države članice, naj šolam zagotovijo potrebno neodvisnost pri iskanju rešitev za posebne izzive, s katerimi se srečujejo na lokalni ravni, in tudi primerno prilagodljivost učnih načrtov, metod učenja in sistemov ocenjevanja, hkrati pa priznava potrebo po zagotovitvi primerljivosti sistemov kvalifikacij v vsej Evropi;
30. meni, da je vrednotenje koristno orodje za izboljšanje kakovosti izobraževalnih sistemov; poudarja pa, da sistemi vrednotenja in ocenjevanja ne smejo biti usmerjeni le v kvantitativne rezultate in dosežke učencev in dijakov, kar bi ustvarilo družbeno hierarhijo izobraževalnih ustanov z izobraževalnimi sistemi različnih hitrosti, pač pa tudi v sam sistem in njegove metode, pri čemer je treba jasno upoštevati specifične družbeno-ekonomske razmere, v katerih deluje posamezna šola;
31. meni, da sta kakovost izobraževanja in njegov uspeh v veliki meri odvisna tudi od spoštovanja avtoritete učiteljev v razredu;
32. meni, da mora sestava pedagoških delavcev čim bolj odražati vedno večjo raznolikost evropskih družb, da se vsem učencem zagotovijo vzorniki; v zvezi s tem spodbuja k razmišljanju o pritegnitvi več moških v učiteljski poklic, zlasti na osnovnošolski ravni;
33. je prepričan, da je treba zagotoviti kakovostno začetno izobraževanje učiteljev, ki temelji na teoriji in praksi, ter skladen postopek stalnega strokovnega razvoja in podpore, da bi imeli učitelji v vsej poklicni karieri posodobljeno znanje in spretnosti, potrebne v družbi, ki temelji na znanju; meni, da je treba politiki izobraževanja in zaposlovanja učiteljev oblikovati tako, da bosta pritegnili najprimernejše kandidate, pri čemer je treba učiteljem ponuditi ustrezne ravni priznavanja v družbi, status in nagrajevanje, ki ustrezajo pomembnosti njihovih nalog;
34. meni, da je treba čim več učencem in učiteljem zagotoviti možnost sodelovanja v mobilnosti in šolskih partnerskih projektih; v zvezi s tem poudarja pomembnost programa Comenius; poudarja, da je treba še bolj zmanjšati upravne postopke za sodelujoče šole; pozdravlja vzpostavitev programa Comenius Regio; podpira predlog za razvoj novih meril uspešnosti za mobilnost;
35. priporoča, da se učitelje (tudi učitelje umetnosti) spodbuja k čim večji uporabi evropskih in nacionalnih programov mobilnosti ter da mobilnost postane sestavni del njihovega usposabljanja in poklica;

Četrtek, 2. aprila 2009

36. priporoča vključevanje staršev v šolsko življenje in povečanje ozaveščenosti o možnem vplivu življenjskih pogojev in zunajšolskih dejavnosti na pridobivanje spretnosti in znanja v šoli in priznava, da odprava neenakosti v izobraževanju zgolj na podlagi izobraževalne politike ni bila uspešna;

37. močno priporoča vzpostavitev partnerstev med šolami in skupnostmi, da bi preprečili nasilje v šolah, ki grozi, da se bo razširilo v celotno družbo;

38. meni, da bi morale vse šole spodbujati pridobivanje znanja za vključevanje v demokratično družbo s podpiranjem svetov učencev in z omogočanjem učencem, da sprejmejo odgovornost za šolo skupaj s starši, učitelji in šolskimi sveti;

39. poziva države članice in Komisijo, naj tesno sodelujejo, da bi spodbujale izvajanje sistema evropskega šolanja v okviru izobraževalnih sistemov držav članic; poziva Komisijo, naj v delovanje mreže Eurydice vključi tudi evropske šole;

40. poziva Komisijo, naj redno spremlja napredek, dosežen po objavi obeh zgoraj navedenih sporočil, da bi ocenila učinkovitost sistemov izobraževanja in usposabljanja v EU, pri čemer naj posebno pozornost nameni pridobivanju ključnih spretnosti vsakega učenca;

\*

\* \*

41. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji ter vladam in parlamentom držav članic.

---